

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 21P/187/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7115235124
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Gizela Pavelová
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2015:7115235124.1

Uznesenie

Okresný súd Košice I, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú R. K., X.. XX.X.XXXX, bytom u matky, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, dieťa matky E. K.S., X.. XX.X.XXXX, V. L. F. X, F., Y. R. L. C. X, S. D. W., G., G. XX, Í. K. a otca E. K., X.. XX.XX.XXXX, L. F. X, Košice, zast. JUDr. Jolanou Fuchsovou, advokátkou so sídlom Štúrova 20, Košice, v konaní o nariadenie predbežného opatrenia takto

rozhodol:

Návrh na nariadenie predbežného opatrenia z a m i e t a.

odôvodnenie:

Otec maloletej sa návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 16.12.2015 domáhal, aby súd zveril maloletú do jeho osobnej starostlivosti na čas do skončenia konania vo veci samej.

Súd zistil nasledovné:

Manželstvo rodičov maloletej bolo rozvedené tunajším súdom rozsudkom sp. zn. 11P/52/2015 zo dňa 18.8.2015. Maloletá bola zverená do starostlivosti matky a styk otca s maloletou nebol určený s ohľadom na vôľu rodičov. Po rozvode manželstva matka aj spolu s maloletou trvalo vycestovali do Írskej republiky ešte v auguste 2015 s čím otec maloletej ešte pred samotným vycestovaním udelil súhlas. Maloletá v Í. začala navštevovať školské zariadenie. Počas telefonátov s otcom z Í. mu dcéra údajne stále častejšie začala opakovať, že nie je šťastná a že sa chce vrátiť späť na Slovensko, ale matka jej to nechce dovoliť. Na maloletú údajne zle vplývalo, že matka s ňou trávi málo času nakoľko pracuje na smeny ako upratovačka a to 6:00 hod do 10:00 hod. a od 17:00 hod. do 22:00 hod. Matka žije aj spolu s maloletou v spoločnej domácnosti s jej priateľom s ktorým sa neustále hádajú a matkin priateľ sa údajne agresívne správa aj k maloletej. Otec sa snažil s maloletou udržiavať intenzívnejší kontakt, aby sa necítila osamelo. Maloletá podľa tvrdení otca začala so sebapoškodzovaním v dôsledku vzniknutej situácie, avšak bez uvedenia konkrétneho prípadu sebapoškodenia. Matka spolu s dcérou pricestovala na Slovensko dňa 8.12.2015 za účelom prázdninového pobytu dcéry. Matka sama dňa 12.12.2015 odcestovala napäť do Í. pričom maloletá sa má za ňou vrátiť dňa 3.1.2016. Otec vyjadril obavu, že si maloletá môže v prípade núteného návratu siahnuť na život. Maloletá bola údajne aj počas svojho pobytu v Í. v kontakte so spolužiakmi zo ZŠ na Krosnianskej ulici č. 4 v Košiciach a údajne aj simultánne so školou v Í. študovala aj učivo zo Slovenska. Maloletá si preto podľa otca v Í. nevytvorila trvalé väzby a preto ani nedošlo k zmene jej obvyklého pobytu a z toho dôvodu je podľa otca príslušný na konanie Okresný súd Košice I.

Podľa § 74 ods.1 O.s.p., pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 75 ods. 1, 2 O.s.p., predbežné opatrenie nariadi súd na návrh. Návrh nie je potrebný, ak ide o predbežné opatrenie na konanie, ktoré môže súd začať i bez návrhu.

Návrh má okrem náležitostí návrhu podľa § 79 ods. 1 obsahovať opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich vydanie predbežného opatrenia, uvedenie podmienok dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy alebo potreby dočasnej úpravy pomerov maloletého dieťaťa v záujme maloletého dieťaťa; ak ide o odovzdanie dieťaťa do starostlivosti fyzickej osoby, ktorá nie je blízkou osobou maloletého dieťaťa, k návrhu musí byť doložený doklad preukazujúci zapísanie do zoznamu žiadateľov podľa osobitných predpisov. Z návrhu musí byť zrejmé, čoho sa mieni navrhovateľ domáhať návrhom vo veci samej. Návrh podľa § 75a musí ďalej obsahovať aj označenie fyzickej osoby, ktorej má byť maloleté dieťa zverené do starostlivosti, alebo označenie zariadenia na výkon rozhodnutia súdu, do ktorého má byť maloleté dieťa umiestnené. Návrh podľa odseku 8 musí obsahovať aj výšku zábezpeky na náhradu ujmy.

Podľa § 75 ods. 4 O.s.p., o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia rozhodne súd bezodkladne najneskôr do 30 dní po doručení návrhu.

Podľa § 75 ods. 8 O.s.p., o nariadení predbežného opatrenia rozhodne súd aj bez vyjadrenia ostatných účastníkov. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručí súd ostatným účastníkom až spolu s uznesením, ktorým bolo predbežné opatrenie nariadené. Ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie.

Podľa § 76 ods. 1 písm. f) O.s.p., predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby niečo vykonal, niečo sa zdržal alebo niečo znášal.

Podľa § 77 ods. 1 písm. b) a c) O.s.p., predbežné opatrenie zanikne, ak sa návrhu vo veci samej nevyhovelo alebo ak sa návrhu vo veci samej vyhovelo a uplynulo 30 dní od vykonateľnosti rozhodnutia vo veci.

Podľa oddielu 2 čl. 8 ods. 1 Kapitoly II Nariadenia Rady č. 2201/2003 súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania (všeobecná právomoc).

Podľa Kapitoly II oddiel 2 čl. 20 Nariadenia Rady č. 2201/2003, Predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení. V nalievavých prípadoch nebránia ustanovenia tohto nariadenia súdom členského štátu prijať predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení s ohľadom na osoby alebo majetok v inom štáte, ktoré sú dostupné podľa tohto členského štátu, aj keby podľa nariadenia mal právomoc rozhodovať vo veci samej súd iného členského štátu, avšak podľa bodu 2 platnosť týchto opatrení zanikne len čo súd členského štátu, ktorý má právomoc podľa tohto Nariadenia rozhodovať vo veci samej, prijal opatrenia, ktoré považoval za primerané.

Podľa čl. 9 citovaného Nariadenia, keď sa dieťa zákonne presťahuje z jedného členského štátu do iného členského štátu a nadobudne tam svoj obvyklý pobyt, súdu členského štátu pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa si, ako výnimku čl. 8 zachovávajú právomoc počas trojmesačného obdobia po presťahovaní vo veci zmeny rozsudku o úprave styku vydaného v tomto členskom štáte predtým, ako sa dieťa presťahovalo, ak nositeľ práva styku na základe rozsudku o práve styku má naďalej svoj obvyklý pobyt v členskom štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa.

Podľa ods. 2 citovaného čl. Nariadenia ods. 1 sa neuplatní, ak nositeľ práva styku uvedený v ods. 1 sa podrobuje právomoci súdov členského štátu nového obvyklého pobytu dieťaťa účasťou na konaní pred týmito súdmi bez toho, aby namietal proti ich právomoci.

Podľa čl. 13 ods. 1 Nariadenia, ak nemožno určiť obvyklý pobyt dieťaťa a právomoc nemožno založiť podľa čl. 12, právomoc majú súdy členského štátu, v ktorom sa dieťa nachádza.

Maloletá sa narodila na Slovensku, avšak zverená bola rozsudkom do starostlivosti matke, pričom otec udelil s vycestovaním maloletej riadny a dobrovoľný súhlas. Na základe uvedeného je možné konštatovať, že presídlenie maloletej bolo lege artis. Z ustanovenia čl. 8 Nariadenia Rady (ES)

2201/2003 vyplýva, že obvyklý pobyt sa určuje ku dňu začatia konania (princíp perpetuatio fori) a podľa čl. 16 nariadenia sa konanie na súde považuje za začaté iba vtedy, ak sa na tomto súde podá písomnosť, ktorou sa začína konanie, alebo rovnocenná písomnosť. Za deň začatia konania možno považovať deň podania návrhu a to 16.12.2015.

Z judikatúry súdneho dvora EU vyplýva, že obvyklý pobyt dieťaťa musí byť určený na základe súhrnu osobitných skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. Okrem fyzickej prítomnosti dieťaťa v členskom štáte musia byť zohľadnené ďalšie faktory, z ktorých je možné vyvodiť, že táto prítomnosť nemá dočasný alebo príležitostný charakter a že pobyt dieťaťa odzrkadľuje istú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia. Do úvahy treba vziať najmä trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu na území členského štátu, štátnu príslušnosť a presťahovanie rodiny do tohto štátu, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti a rodinné a sociálne väzby dieťaťa v danom štáte. (C - 523/07, bod 37- 39). Zámer rodičov/rodiča usadiť sa s dieťaťom v inom členskom štáte sa môže prejavovať určitými krokmi, ako sú kúpa alebo nájom bytu, ale aj podaním žiadosti o pridelenie sociálneho ubytovania na príslušných orgánoch členského štátu. (C - 523/07, bod 40). V danom prípade je preukázaná nepochybná vôľa matky trvalo sa presťahovať aj s maloletou do zahraničia - Írskej republiky a viesť tam riadny život. O tomto fakte svedčí aj to, že maloletá začala v zahraničí plniť riadnu školskú dochádzku. Matka za účelom pobytu v zahraničí zabezpečila pre seba a maloletú trvalé bývanie a našla si aj prácu. Maloletá sa do zahraničia presťahovala na základe súhlasu otca a pred svojím presťahovaním proti tomuto faktu zjavne nenamietala ani ona ani otec. Na základe uvedeného možno skonštatovať, že došlo ku zmene obvyklého pobytu u maloletej.

Pri zmene obvyklého pobytu však treba rozlišovať situáciu neoprávnenej zmeny pobytu dieťaťa, t.j. pri únose dieťaťa, kedy si podľa čl. 10 nariadenia zachováva právomoc súd členského štátu, kde malo dieťa obvyklý pobyt pred únosom. V tomto bode možno konštatovať, ako už bolo uvedené vyššie, že sa v žiadnom prípade nejednalo o neoprávnené premiestnenie maloletej mimo územia SR.

Na základe uvedeného majú bezpochyby právomoc rozhodovať v merite veci úpravy rodičovských práv a povinností súdy Írskej republiky a to podľa čl. 8 Nariadenia Rady (ES) 2201/2003 ES. Otec má právo požiadať o zmenu úpravy rodičovských práv a povinností k maloletej, ale mal tak urobiť na príslušnom súde v Írskej republike a nie na Slovensku.

Pokiaľ ide o možnosť tunajšieho súdu vydať predbežné opatrenia tak, podľa čl. 20 ods. 1 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 súdy členského štátu, kde sa nachádza dieťa, sú oprávnené za určitých podmienok prijať predbežné opatrenie alebo ochranné opatrenie stanovené zákonom tohto štátu, napriek tomu, že uvedené Nariadenie zveruje súdu iného členského štátu právomoc rozhodnúť vo veci samej. Uvedené ustanovenie tak predstavuje výnimku zo systému právomoci upraveného uvedeným nariadením a teda musí byť vykladané doslovne. Ako vyplýva z čl. 20 ods. 1 Nariadenia č. 2201/2003 súdy uvedené v tomto ustanovení môžu priznávať také predbežné alebo ochranné opatrenia, iba ak dodržia tri kumulatívne podmienky a to, že prijaté opatrenie musí byť naliehavé, musí byť prijaté vo vzťahu k osobám alebo k majetku nachádzajúcim sa v členskom štáte, kde sídli rozhodný súd a musí mať dočasný charakter. Ak by nebola dodržaná niektorá z daných podmienok, nebolo by možné vydať opatrenie podľa čl. 20 ods. 1 Nariadenia č. 2201/2003. V tomto konkrétnom prípade, nebola dodržaná najmä podmienka naliehavosti v zmysle čl. 20 ods. 1 Nariadenia č. 2201/2003, ktorá oprávňuje súd, inak bez právomoci vo veci konať a rozhodnúť vo veci samej, prijať výnimočne predbežné opatrenie, týkajúce sa rodičovských práv a povinností. Pojem naliehavosti obsiahnutý v uvedenom ustanovení sa týka tak situácie, v ktorej sa nachádza samotné dieťa, ako aj praktickej nemožnosti podať návrh týkajúci sa rodičovských práv a povinností na príslušný súd na rozhodnutie vo veci samej. Čl. 20 Nariadenia nemožno vykladať takým spôsobom, ktorý by mohol slúžiť ako nástroj pre rodiča, ktorý protiprávne premiestnil dieťa na to, aby predĺžil trvanie skutkovej situácie vzniknutej jeho protiprávnym správaním alebo legitimizoval účinky takéhoto správania sa. I keď je možné urobiť výnimku zo základného práva dieťaťa udržiavať pravidelné osobné vzťahy a priamy kontakt s oboma rodičmi (čl. 24 ods. 3 Charty), ak je takýto vyšší záujem v rozpore s iným záujmom dieťaťa, ktorý je taký intenzívny, že predčí ten záujem, z ktorého vychádza uvedené základné právo, vyvážené a primerané posúdenie všetkých predmetných záujmov však musí spočívať na objektívnych úvahách týkajúcich sa samotného dieťaťa, resp. detí a ich sociálneho prostredia a musí byť vykonané v zásade v rámci konania na príslušnom súde na rozhodnutie vo veci samej podľa ustanovení Nariadenia. Naliehavosť prijatia predbežných alebo ochranných opatrení v zmysle čl. 20 Nariadenia by mala byť teda osvedčená takými závažnými

a neodkladnými skutočnosťami, ktoré vylučujú akúkoľvek možnosť zásahu súdu, ktorý má právomoc vo veci konať, za ktoré sa všeobecne považujú prípady nehody alebo náhlej choroby dieťaťa, ktorý si vyžaduje súhlas osoby nachádzajúcej sa v inom členskom štáte. Rovnako je potrebné uviesť, že na opatrenia spadajúce pod čl. 20 Nariadenia sa neuplatňuje systém uznávania a výkonu stanovený týmto nariadením. Otec sám vo svojom návrhu uvádzal, že maloletá mu už skôr, t.j. pred samotným príchodom na Slovensko, avizovala, že v novom domove sa necíti byť šťastná. Preto sa mal otec v prvom rade snažiť prebrať vzniknutú situáciu s matkou maloletej a v prípade, že by komunikácia s rodičmi zlyhala, mal sa otec obrátiť s návrhom na príslušný súd Írskej republiky a požiadať o zverenie maloletej do svojej starostlivosti a eventuálne o udelenie súhlasu s vycestovaním maloletej na Slovensko namiesto matky. Otec však vo svojom návrhu nijakým spôsobom nešpecifikoval prečo nemohol dosiahnuť ochranu záujmov maloletej na príslušnom súde. Práve naopak, otec počkal kým matka dobromyseľne maloleťu prinesie na Slovensko za účelom realizácie styku s otcom, ktorý mal mať nepochybne len dočasný charakter, keďže matka žiada návrat maloletej do krajiny obvyklého pobytu a následne s cieľom vyhnúť sa dohode rodičov požiadal tunajší súd o nariadenie predbežného opatrenia.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva účel predbežného opatrenia, ktorým je predbežná, rýchla i keď len dočasná úprava právnych (nie len faktických) pomerov účastníkov. Nariadenie predbežného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva (nároku) a aby neboli vážnejšie pochybnosti o jeho potrebe. Predbežné opatrenie je inštitútom procesného práva, ktoré môže súd použiť, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, žeby výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Predbežné opatrenie je predbežným aj v tom zmysle, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov a tretích osôb. Nie je konečným rozhodnutím, lebo jeho účelom je len dočasná úprava pomerov účastníkov. Nevyhnutným predpokladom pre vyhovieť návrhu na vydanie predbežného opatrenia je naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov. Táto naliehavosť je príčinou, že súd môže o výkone predbežného opatrenia rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, žeby musel byť tvrdený nárok nepochybne preukázaný. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahu súdu, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre účastníka nariadením predbežného opatrenia. Vo všetkých konaniach starostlivosti súdu o mal. deti je prioritný záujem dieťaťa.

Súd návrh otca na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti zamietol po tom, čo zistil, že žiadna bezprostredná ujma maloletej nehrozí. Otec nepreukázal vážnu potrebu dočasnej úpravy pomerov, nakoľko sám v podaní uviedol, že maloleté dieťa sa v súčasnosti nachádza v jeho starostlivosti. Do jeho starostlivosti maloleťu odovzdala matka, ktorej bola maloletá riadne zverená za účelom realizácie práva styku. Otec teda nepreukázal, že by bola starostlivosť o maloleťu nejakým spôsobom zanedbaná, a že by bol ohrozený jej vývoj, zdravotný či psychický stav a ani nepredložila dôkazy o skutočnostiach odôvodňujúcich nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, ktoré by odôvodnili okamžitý zásah súdu vo forme predbežného opatrenia mimo jeho právomoci podľa čl. 20 Nariadenia. Práve naopak otec v podaní sám uviedol, že sa o maloleťu vie viac než vzorne postarať. Ako hlavnú obavu o zdravie maloletej otec uviedol tzv. seba-poškodzovanie avšak bez akejkoľvek konkretizácie. Na tom, že seba-poškodzovanie nebolo dostatočne konkretizované nemôže nič zmeniť ani fakt, že ho spomenula aj J. V. vo svojej správe. J. V. túto skutočnosť spomenula, ale sama uviedla, že tzv. známky seba-poškodzovania udal otec, samotná klinická psychologička tieto známky nijako nešpecifikovala ani nerozvieďala. Na základe uvedeného tieto tvrdenia otca súd vyhodnotil ako účelové a preto na nich neprihliadol. Všetky dôkazy a argumentácie predložené otcom sú relevantné pre rozhodnutie súdu vo veci samej. Tieto dôkazy a návrh na začatie konania je však potrebné predložiť súdu príslušnému na konanie vo veci samej, pričom sa nejedná o Okresný súd Košice I, ani žiadny iný súd v rámci SR. Podľa miesta pobytu matky a maloletej v zahraničí by sa podľa predbežných zistení tunajšieho súdu malo konať na súde - G. M. R. R. Xst O., C. N. G., O. M.N., G. X. Otcovi teda nič nebráni podať obdobný návrh na nariadenie predbežného opatrenia, alebo vo veci samej na príslušnom súde v Í., ktorý vo veci musí konať a rozhodnúť. Preto podľa názoru konajúceho súdu nebola splnená podmienka naliehavosti vydania predbežného opatrenia, nakoľko jednak maloletej nehrozí žiadne nebezpečenstvo a jednak otcovi nič nebránilo ani nebráni v tom, aby podal návrh na zverenie maloletej do jeho starostlivosti na príslušnom súde v Í.. Preto súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Súd záverom poznamenáva, že aj napriek zneniu ust. §75 ods. 8) Z. č. 99/1963 O.s.p., veta tretia: „Ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa;

uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie.“ bude uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia doručené ostatným účastníkom konania, s ohľadom na opakovane sa vyskytujúcu judikatúru Krajského súdu v Košiciach, v ktorej sa vyslovil, že nedoručením tohto uznesenia všetkým účastníkom konania by im bola odňatá možnosť konať pred súdom a takéto konanie by bolo podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zmätočné. V prípade zmeny takéhoto rozhodnutia odvolacím súdom, proti ktorému nie je možné brániť sa riadnym opravným prostriedkom, by účastníci konania už nemali možnosť ovplyvniť výsledok konania o predbežnom opatrení podaním odvolania a bola by im odňatá možnosť uvádzať okolnosti svedčiace o nesplnení zákonných podmienok pre nariadenie predbežného opatrenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie na Okresný súd Košice I do 15 dní odo dňa jeho doručenia, v troch písomných vyhotoveniach (§ 204 ods. 1 O.s.p.).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).